

ODNOS NAVEZANOSTI KOT DEJAVNIK PROCESA ŽALOVANJA

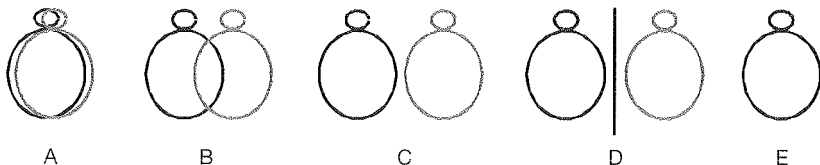
Anja Simonič

Bolnišnica Golnik, Klinični oddelek za pljučne bolezni in alergijo, Golnik 36, 4204 Golnik

Predmet obravnavanega raziskovalnega dela je bil celostno proučiti proces žalovanja in delovanje žalujočih na različnih življenjskih področjih v razdobju enega do dveh let po izgubi partnerja (dolgotrajna/nenadna bolezen, samomor, prometna nesreča). V prispevku se bom omejila predvsem na odnos med partnerjema, ki se je ob poteku analize rezultatov izkazal kot pomemben kriterij oziroma pokazatelj procesa žalovanja. Delovanje žalujočih na različnih življenjskih področjih sem ocenjevala s polstrukturiranim intervjujem, posebej oblikovanim za namen raziskave, ter s prirejeno verzijo podtesta Navezanost v okviru Slikovnega testa separacije in individuacije (Žvelc, 2000). V skladu z občutljivo naravo procesa žalovanja za raziskovanje sem se odločila za študijo primera kot metodo dela (sodelovalo je sedem udeležencev) in krožno oblikovan raziskovalni proces. Ugotovila sem, da se določene vsebine v procesu žalovanja, o katerih so poročali udeleženci, vežejo le na določen tip odnosa, ki so ga so imeli s svojim partnerjem. Ugotovila sem, da: 1. **ambivalenten** in **odvisen, zelo povezan odnos** s partnerjem pred izgubo lahko otežujeta prilagajanje na izgubo; 2. odnos med partnerjema pred izgubo lahko vpliva na **možnosti novega partnerskega odnosa**. Obstaja težnja, da tesno povezan odnos med partnerjema pred izgubo v manjši meri vodi k željam po novem odnosu, kot npr. ambivalenten odnos; 3. **ohranitev vezi** s partnerjem predstavlja pomemben **zaščitni dejavnik** pri delovanju žalujočih; 4. odnos med partnerjema pred izgubo lahko vpliva na **zaznavanje sedanjega stališča** v odnosu do partnerja. Pri tem ambivalenten odnos lahko vpliva na zaznavanje žalujoče osebe kot samostojne (odnosa torej več ni), tesno povezan odnos s partnerjem pa lahko vpliva na ohranjanje pretekle navezanosti s partnerjem. Spoznanja, do katerih sem prišla skozi analizo vsebine, so seveda omejena na specifični kontekst posameznega udeleženca. Dejstvo, da sem kljub študiji primera kot metodi dela, odkrila v procesu žalovanja in odnosu med partnerjema določene vzorce, pa kaže na možnost njihove uporabe tudi v širši populaciji.

Priloga 1. Prirejena verzija podtesta Navezanost za primer žalovanja ob izgubi partnerja.

Predstavljajte si, da ste oseba črne barve, zelena oseba pa je vaš partner.

Pretekli odnos

Vpišite na črto črko odnosa, ki najbolje oriše vajin odnos s partnerjem pred njegovo smrtjo. _____

Vpišite na črto črko odnosa, kakršnega ste si želeli imeti v odnosu z vašim partnerjem. _____

Vpišite na črto črko odnosa, kakršnega menite, da je vaš partner želel imeti z vami. _____

Sedanji odnos

Vpišite na črto črko odnosa, ki najbolje oriše vajin odnos sedaj. _____

Tabela 1. Rezultati podtesta Navezanosti.

	MARTA <i>ambivalenten odnos</i>	JANJA <i>ambivalenten odnos</i>	MIRA <i>odvisen, zelo povezan odnos</i>	MILAN <i>dober, zelo korekten odnos</i>	IRENA <i>ambivalenten odnos</i>	FRANC <i>dober, korekten odnos</i>	MARTINA <i>odvisen, zelo povezan odnos</i>
Odnos, kot je bil (1.)	D	A	A	B	C	B	A
Odnos, ki ste si ga želeli (2.)	A	B	A	A	B	B	A
Odnos, ki ga je partner želel imeti z vami (3.)	D	A	A	A	A	B	A
Odnos sedaj (4.)	?	E	0	A	E	B	A

Legenda: Slika A - skoraj popolno (prostorsko) prekrivanje med osebama, simbiotično zlivanje

Slika B - delno prekrivanje med osebama, intimen odnos; osebi imata veliko skupnega, hkrati pa ohranjata vsaka sebe

Slika C - odnos brez prekrivanja med osebama: odnos brez intimnosti; osebi sta zelo samostojni in nista odvisni ena od druge (npr. kolegi)

Slika D - osebi, ločeni s črto; konflikten ali odtujen odnos

Slika E - oseba sama; osamljenost ali nenavezanost; brez partnerja

?, 0: udeleženci nista odgovorili, kar lahko kaže tudi na to, da vprašanje ni zastavljeno povsem razumljivo.

*Imena oseb so izmišljena.